

Asia: VN/8871/2019

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi

Taustatiedot

Onko vastaaja

maakunnan liitto

Vastaajatahon virallinen nimi

Kymenlaakson liitto

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi ja mahdolliset yhteystiedot

Ulla Silmäri; gsm 044 5598651; ulla.silmari@kymenlaakso.fi

Viranomaisille: Lausuntovastauksen käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä

Maakuntahallitus 24.9.2020

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen edellyttää riittävän vahvaa taloudellista resurssia ja kohdennettuja palveluja. Rahoitusperusteissa on huomioitava Kymenlaakson erityispiirre kaksinapaisena maakuntana. Kaksi väestöpohjaltaan yhtä vahvaa maakuntaa edellyttää, että palveluja on järjestettävä kahdella seudulla, jotta palvelujen saatavuus voidaan toteuttaa eikä väestön tarvitse kulkea palveluja hakemaan yli 100 km (kaupunkikeskustojen väli).

Perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalipalvelujen yhteistyön on toimittava sujuvasti asiakkaiden parhaaksi.

Uudistuksella ei saa heikentää Kymenlaakson sote-maakunnan asemaa erikoissairaanhoidon tulevilla yhteistoiminta-alueella (nykyinen HYKS-erva-alue).

Kaikissa tilanteissa tulee säilyttää ehjä hoitoketju perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon sekä erikoissairaanhoidon eri toimijoiden välillä (Kymenlaakson sote-maakunta ja HUS).

Uudistuksella tulee turvata nykyisten hyvin toimivien yhteistyömallien säilyminen, kuten diagnostiikkapalvelut Kymenlaaksolle. Sosiaalipalvelujen osalta on huomioitava erityisesti kasvavan ikäihmisten palvelujen tarpeen kasvu. Asiakkaan valinnanvapauden mahdollisuudet tulee turvata.

Kymenlaakson sote-palvelut on varmistettava pitkällä muutosvaiheen aikana ja pitkällä aikavälillä. Elintapasairauksien kasvusta johtuvien sairauksien hoito tulee turvata.

Lainsäädännöllä on varmistettava alueittain tarkoituksenmukainen julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyö sekä kyky edistää hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä, jolla on iso merkitys Kymenlaakson sote-maakunnan tulevien vuosien palvelutarpeen kehittymiseen ja kustannusten kasvuun.

Kymenlaakson keskussairaala voisi toimia tulevaisuudessa yhteistoiminta-alueen itäisen alueen laajan päivystyksen sairaalana.

2. Voidaanko esityksellä kehittää pelastustoimen palvelujen saatavuutta, yhdenmukaisuutta ja vaikuttavuutta valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti? Varmistaako esitys pelastustoimen pelastustoiminnan ja sosiaali- ja terveystoimen ensihoitopalvelujen synergiahyödyt? Jos ei, miten ehdotusta tulisi kehittää?

Esitetty hallintomalli toteutuessaan muuttaisi merkittävästi koko hallintojärjestelmää. Siltä osin, kun uudistuksessa tavoitellaan erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä vastuun kokoamista suurempiin kokonaisuuksiin, ei tälle ole tarvetta Kymenlaak-sossa. Maakunnallinen Kymenlaakson pelastuslaitos Kympe aloitti toimintansa 1.1.2004. Kymenlaakson sosiaali- ja terveystoimen palvelujen kuntayhtymä Kymsote aloitti toimintansa 1.1.2019, josta lähtien sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät on jo hoidettu maakunnallisesti Kymenlaaksossa.

3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

HUS-ERVA-alueella tulee kolmen ERVA-alueen maakunnan (Kymenlaakso, Etelä-Karjala, Päijät-Häme) oltava mukana päätöksenteossa eikä pelkästään palvelujen ostajina. Mallia ei ole vielä luonnosteltu.

Kysymyksiä sote-maakuntalaista

4. Muodostaako sote-maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien sote-maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

kyllä pääosin [Maakunnan itsehallinnon toteuttaminen edellyttää verotusoikeutta. Verotusoikeuden puuttuminen merkitsee todellisen itsehallinnon puuttumista. Valtionrahoitus ja lainsäädännössä asetetut palveluvelvoitteet luovat tiukan kehyksen, jossa tilaa itsehallinnolle ei ole. Sote-maakunnalta puuttuu maakunnan elinvoiman kehittäminen, työllisyystoimenpiteet, ja ympäristön tilan suunnittelu ja kehittäminen, jotka tulisivat vasta 3-4 vuoden kuluttua.]

5. Sote-maakuntalain 6 §:ssä säädetään maakunnan mahdollisuudesta alueellaan ottaa hoitaakseen sen lakisääteisiä tehtäviä tukevia tehtäviä sekä harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa, joka tukee sen lakisääteisten tehtävien toteuttamista. Tukeeko ehdotettu sääntely maakunnan itsehallinnon toteuttamista?

kyllä pääosin [Sääntely tukee maakunnan itsehallinnon toteuttamista ottaen huomioon kunkin maakunnan erityispiirteet. Kymenlaakson väestöllä on alhainen koulutustaso, korkea työttömyysaste ja alhainen työllisyystaso ja suuri syrjäytymisriski. Maakunnassa ei ole omaa yliopistoa. Koulutustason nosto edellyttää erityisiä koulutuspoliittisia toimenpiteitä kuten kesäyliopistotoiminta ja korkeakoulu yhdistyksen toiminta, jotka tukevat maakunnan elinvoimaa ja väestön hyvinvointia. Uudenmaan erillisratkaisun myötä HUS-maakuntayhtymän tulee voida harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa Kymenlaakson sote-maakunnan alueella. Sote-maakuntien välinen yhteistyö tulee varmistaa ja estää sote-maakuntien välisen haitallisen kilpailun syntyminen. Laissa tulee erityisesti huomioida HUS sote-maakuntayhtymän rahoitus ja oikeus toimia tulevilla yhteistyöalueella.]

6. Sote-maakuntalain 5 luvussa säädetään sote-maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

kyllä pääosin [Kansalliskielilautakunnan rooli vaikuttaa ohuelta. Lautakunnan jäsenten nimeäminen ja eri väestöryhmien edustavuus saattaa osoittautua hankalaksi.]

7. Sote-maakuntalain 8 luvussa säädetään sote-maakuntien yhteistoiminnasta. Onko siitä esitetty säädettäväksi sote-maakuntien toiminnan ja yhteistyön näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

kyllä pääosin [Kymenlaakson erityisasema HUS-maakunnan hallinnossa on turvattava, koska Kymenlaakso käyttää runsaasti HUS:n tuottamia palveluja ja sijaitsee lähialueella.]

8. Sote-maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti sote-maakuntalakiin ja sote-maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko sote-maakuntien rahoitusmalli ja sote-maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi sote-maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

ei pääosin [Maakunnan itsehallinnon toteuttaminen edellyttää verotusoikeutta. Verotusoikeuden puuttuminen merkitsee todellisen itsehallinnon puuttumista. Valtionrahoitus ja lainsäädännössä asetetut palveluvelvoitteet luovat tiukan kehyksen, jossa tilaa itsehallinnolle ei ole.]

9. Sote-maakuntalain 3 luvussa säädetään muun ohella sote-maakunnan lainanottovaltuudesta sekä investointien ohjauksesta koko julkisen talouden tasapainon huomioon ottavalla tavalla. Sote-maakunnille siirtyvien toimitilojen hallinnoinnista ei esitetä erikseen säädettäväksi. Turvaako ehdotettu investointien rahoitus- ja ohjausmalli tarpeellisten investointien toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla? Vastauksessa voi ottaa kantaa toimitilojen hallinnoinnin järjestämiseen paikallisella, alueellisella tai valtakunnallisella tasolla.

ei kantaa

10. Maakuntalain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

11. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Pelastustoimi ei ole osa sosiaali- ja terveydenhuollon toimialaa.

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista

12. Muodostaako sote-järjestämislaki tarkoituksenmukaisen yleislain julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle?

ei kantaa

13. Turvaavatko sote-järjestämislain säännökset sosiaali- ja terveystalvelujen yhdenvertaisen saatavuuden?

ei kantaa

14. Varmistaako laissa esitetty tehtävien määrittely kunnan ja maakunnan osalta väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumisen? ”

kyllä pääosin [7 §:ssä määritelty terveyden ja hyvinvoinnin sisältö on suppea ja siitä näyttää puuttuu ympäristön ja liikenteen vaikutukset väestön hyvinvointiin. Näissä asioissa sote-maakunnan on hakeuduttava yhteistyöhön ELY-keskusten ja maakunnan liittojen kanssa.]

15. Turvaako 8 §:n sääntely sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun toteutumisen riittävällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla?

ei kantaa

16. Onko 12 §:n sääntely ostopalvelujen hankkimisesta ja 12 a §:n sääntely vuokratyövoiman käytöstä tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

ei kantaa

17. Ovatko 13 §:n mukaiset yksityistä palveluntuottajaa koskevat vaatimukset perusteltuja

ei kantaa

18. Onko 16 §:n sääntely yksityisen palveluntuottajan alihankinnasta tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

ei kantaa

19. Onko sote-maakuntien yhteistyöaluetta ja yhteistyösopimusta koskeva 33–36 §:n sääntely kokonaisuudessaan tarkoituksenmukainen?

ei pääosin

20. Turvaako 37 §:n sääntely kaksikielisten sote-maakuntien yhteistyöstä osaltaan ruotsinkielisten palveluiden saatavuuden?

ei kantaa

21. Onko 49 §:n sääntely valmiuskeskuksesta tarkoituksenmukainen ja perusteltu?

ei kantaa

22. Minkä sote-maakunnan tehtäväksi tulisi säätää ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tukeminen (31 §) koko maassa?

-

23. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

24. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

-

Kysymyksiä pelastustoimen järjestämislaista

25. Lain 8 §:ssä ehdotetaan säädettävän pelastustoimen järjestämisen valtakunnallisista tavoitteista. Säännöksessä luetellaan asiat, jotka valtakunnallisissa strategisissa tavoitteissa on määriteltävä. Luettelo ei ole tyhjentävä. Ovatko säännöksessä luetellut kohdat tarkoituksenmukaisia?

ei kantaa

26. Mikä pitäisi lisätä/mikä pitäisi poistaa?

-

27. Lain 13 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan seuranta- ja arviointivelvollisuudesta. Lisäksi lain 16 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan pelastustoimen omavalvonnasta. Onko sote-maakunnille ehdotettu seuranta-, arviointi- ja omavalvontakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

28. Pelastustoimen järjestämislain 5 pykälässä säädetään tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, jos se on välttämätöntä palvelujen saatavuuden, yhdenmukaisuuden tai laadun turvaamiseksi taikka tehtävien vaatavuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella. Ovatko säännöksessä esitetyt koottavat tehtävät perusteltuja?

ei pääosin [Pelastustoimen järjestämislain ehdotetussa 5 pykälässä säädetään tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, jos se on välttämätöntä palvelujen saatavuuden, yhdenmukaisuuden tai laadun turvaamiseksi taikka tehtävien vaatavuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella. Ehdotus on tarkoituksenmukainen mm. pelastustoiminnan kansallisen tilannekuvakeskuksen ja ympärivuorokautisten johtamisen tukipalveluiden keskittämisen osalta, jotta palvelu voidaan tuottaa kustannustehokasti ja laadukkaasti. Pelastustoimen tilannekeskustoiminta tulisi Suomessa keskittää yhteen paikkaan esim. Helsinkiin, sillä jokainen maakunnallinen pelastuslaitos joutuu järjestämään toimintaansa varten johtamisjärjestelmän ja näin myös toiminta-alueita palvelevan tilannekuvatoiminnan. Myös tietojärjestelmien osalta uudistus on tarkoituksenmukainen.]

29. Mitä kansainvälisessä pelastustoiminnassa hyödynnettäviä erityisresursseja (kalusto, muodostelmat) olisi tarkoituksenmukaista koota jonkun maakunnan/maakuntien hoidettavaksi?

-

30. Mitä kansainvälisen avunannon ja vastaanottamisen edellyttämiä toimintoja (hälyttäminen, varustaminen jne.) olisi tarkoituksenmukaista koota johonkin maakuntaan/maakuntiin ja jos kyllä, mihin maakuntaan/maakuntiin?

Kansainväliseen pelastusyhteistyöhön liittyvänä Kymenlaakson erityispiirteinä tulee varautua valtion rajan ylittävän liikenteen sekä merionnettomuuksien riskeihin. Niihin liittyen Kymenlaakson sote-maakuntaan nähdään perustelluksi sijoittaa pelastushelikopteritoiminta Uttiin sekä rajavartiolaitoksen alukselle tukikohta Kotkaan.

31. Pelastustoimen järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

32. Muut vapaamuotoiset huomiot pelastustoimen järjestämislaista.

-

Kysymyksiä voimaanpanolaista

33. Sote-maakuntien aluejaon pohjana on kuntaperusteinen maakuntajako, josta säädetään voimaanpanolain 5 §:ssä. Onko ehdotettu aluejako tarkoituksenmukainen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen näkökulmasta?

kyllä pääosin [Uudenmaan sote-aluejako tulee olemaan ongelmallinen.]

34. Sote-maakuntarakennelain 3 §:n mukaan maakuntajako toimii nykyiseen tapaan myös muiden valtion aluejakojen perustana. Lisäksi maakuntajako toimii maakuntien liittojen toimialuejaon pohjana. Onko ehdotettu 5 §:n mukainen aluejako tarkoituksenmukainen muun aluehallinnon näkökulmasta?

kyllä pääosin [Jatkossakin on huomioitava maakuntajakoa määriteltäessä alueiden kehittäminen ja alueiden käytön suunnittelu. Maakunnan on muodostettava toiminnallisesti ja taloudellisesti sekä alueen suunnittelun kannalta tarkoituksenmukainen kokonaisuus. Valtioneuvosto tekee päätöksensä maakuntien lukumäärästä, alueista ja nimistä asianomaisia maakuntien liittoja ja kuntia kuultuaan. Valtion aluehallintoviranomaisten toimialueiden tulee, jollei erityisistä syistä muuta johdu, perustua maakuntajakoon niin, että toimialue muodostuu yhdestä tai useammasta maakunnasta.]

35. Lakiehdotuksessa Etelä-Savon ja Pohjois-Savon maakuntia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava siirtyisivät Etelä-Savosta Pohjois-Savoon. Muutos vaikuttaa sekä sote-maakuntaan että valtion aluejakojen pohjana olevaan maakuntajakoon. Mihin maakuntaan näiden kuntien tulisi kuulua ja mitä vaikutuksia vaihtoehtoilla olisi lausunnonantajan toimintaa:

-

36. Lakiehdotuksessa Uudenmaan maakunnan alueella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaisi neljä sote-maakuntaa (Itä-Uusimaan sote-maakunta, Keski-Uusimaan sote-maakunta, Länsi-Uusimaan sote-maakunta, Vantaa-Keravan sote-maakunta) sekä Helsingin kaupunki, joka ei kuuluisi mihinkään sote-maakuntaan. Muiden aluejakojen osalta Uudenmaan nykyinen maakunta olisi yksi kokonaisuus. Onko ehdotettu sääntely aluejakojen näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

ei pääosin [HUS-ERVA-alueeseen kuuluu Uudenmaan sote-maakuntien lisäksi kolme muuta maakuntaa. Päätöksentekoa ei ole suunniteltu.]

37. Turvaako väliaikaisten toimielinten kokoonpano ja laissa säädetyt tehtävät uudistuksen toimeenpanon (7 - 8 §)?

kyllä pääosin

38. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymät, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviin liittyvä kuntien ja eräiden kuntayhtymien irtain omaisuus, lomapalkkavelka ja sopimukset siirtyvät sote-maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

ei pääosin [Epätietoisuus kuntien omistamien toimitilojen tulevasta käytöstä heikentää kuntien investointimahdollisuuksia ja estää välttämättömiä investointeja. Tähän on lainsäädännössä varauduttava.]

39. Voimaanpanolain 4 luvussa säädetään kuntien oikeudesta saada valtiolta korvaus uudistukseen liittyvien omaisuusjärjestelyjen aiheuttamista välittömistä kustannuksista sekä korvausmenettelyistä. Korvaus kohdistuisi ensisijaisesti kunnille ja kuntayhtymille jäviin omaisuuseriin, esimerkiksi siirtymäajan jälkeen käytöstä poistuvien toimitilojen kustannuksiin. Onko kompensatiosäntely hyväksyttävä?

ei pääosin [Kymenlaakson liitto kannattaa Kuntaliiton näkemystä.]

40. Voimaanpanolain 17 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

ei kantaa

41. Onko 28 §:n mukainen ulkoistamissopimusten mitättömyyttä koskeva sääntely perusteltu ja turvaako se osapuolten aseman riittävästi?

ei kantaa

42. Turvaako Kärkullan toiminnan jakamista koskevat ehdotukset sen toiminnan jatkuvuuden sote-maakuntien toimintana?

-

43. Uudistus tulisi ehdotuksen mukaan voimaan vuoden 2023 alusta. Onko uudistus toteutettavissa uudistuksessa ehdotetussa aikataulussa?

ei pääosin [Paljon hallinnollisia ratkaisemattomia asioita kuten ERVA-alueiden päätöksenteko.]

44. Voimaanpanolain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

45. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaannpanolaista.

Kunnille omaisuusjärjestelyistä aiheutuvat esim. käyttämättä jäävien kiinteistöjen kustannukset tulisi korvata täysimääräisesti.

Kysymyksiä maakuntien rahoituslaista

46. Valtio rahoittaa pääosin perustettavien sote-maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveystalouden ja pelastustoimen rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

47. Valtion rahoituksen taso kullekin varainhoitovuodelle perustuu lähtökohtaisesti sote-maakuntien edellisen vuoden laskennallisiin kustannuksiin. Valtion rahoituksen tasoa korotetaan vuosittain arvioidun palvelutarpeen muutoksen (7§), kustannustason (hintojen) (8 §), tehtävämuutosten (9 §) sekä toteutuneiden kustannusten perusteella (10 §). Palvelutarpeen muutoksen osalta esitykseen sisältyy valtion rahoituksen kasvua osittain hillitsevä tekijä siten, että arvioidusta tarpeen muutoksesta huomioidaan 80 %:n osuus kolmannelta vuodelta lähtien (36 §). Lisäksi sote-maakunnalla on oikeus lisärahoitukseen, edellyttäen, että lain 11 §:ssä tarkoitettut edellytykset täyttyvät. Onko sote-maakunnalla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

ei pääosin [Palvelutarpeessa on huomioitava erityisongelmien kasaantumisesta johtuva negatiivinen vyyhti kuten Kymenlaaksossa. HYTE-toimintaan osoitettava riittävästi varoja.]

48. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 3) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

ei [Tarvevakioidun rahoituksen tulee olla oikeudenmukainen ja huomioida alueiden erityispiirteet, jotka ovat syntyneet vuosien aikana. 1. Kymenlaakson sote-maakunnassa on kaksi suurta kaupunkikeskusta. 2. Kouvola on Suomen suurin kaupunki, jossa ei ole erikoissairaanhoidon keskussairaala. 3. Kymenlaakson alueella asukasperusteinen raha ja asukastiheys ei kuvaa oikein rahoituksen tarvetta sote-palvelujen tuottamiseksi. 4. Kriteerit eivät huomioi alueen erityispiirteitä. 5. Sairastavuus ja sosioekonomiset asiat eivät riitä Kymenlaakson sote-maakunnan tarvevakioinnin lähtökohdaksi. 6. Tarvevakioidun rahoituksen tietopohjan perusta ei ole riittävä eikä kuvaa Kymenlaakson tilannetta. Rahoitustarpeen oikeudenmukainen arviointi ja kriteeristö pitää tehdä kattavamman sairausluokituksen kautta.]

49. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *pelastustoimen tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 4) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

ei pääosin [Sote-maakuntien rahoituksesta annetun lakiehdotuksen mukaan valtio rahoittaa pääosin sosiaali- ja terveystalouden ja pelastustoimen. Nyt julkistetussa rahoituslaskelmassa Kymenlaakson pelastuslaitoksen laskennallinen rahoitus on noin 1,2 milj. euroa eli -7 €/asukas nykyistä kustannustasoa vähemmän. Lakiehdotuksen mukaisen siirtymätasauksen myötä maakunnan rahoitus tasaantuisi kuitenkin maakunnan nykyiselle kustannustasolle ensimmäisenä vuotena, mutta koko Kymenlaakson sote-maakunnan vuosittainen rahoituksen muutos nykytilanteeseen verrattuna olisi siirtymäkauden 7. vuotena -144 €/asukas. Pelastustoimen palvelutason tulee vastata paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia, jolloin rahoituksessa alueiden erilaisuus tulisi huomioida riittävästi juuri riskien näkökulmasta. Riskiperusteisuutta ei kuitenkaan ole huomioitu oikeassa suhteessa tuotettaviin palveluihin. Valtioneuvoston asetus sote-maakuntien

rahoituksesta -luonnoksen mukaan pelastustoimen riskikertoimen osatekijät ovat nykyiset käytössä olevat riskiruudut sekä erityiset riskikohteet, jolleivät ne jo valmiiksi sijaitse rahoitusta lisäävillä riskiruudilla. Riskiruuduille 1 ja 2 kuulumattomat ja rahoitusta lisäävät riskikohteet ovat pelastustoimen velvoitteiltaan ja riskeiltään täysin eritasoisia. Rahoituksen kannalta saman arvoiseksi on määritelty mm. suuronnettomuuden vaara aiheuttava laitos ja huoltoasema. Suuronnettomuuden vaara aiheuttavan laitokset tulisi huomioida vielä erikseen rahoituksessa, koska ne aiheuttavat merkittäviä vaatimuksia pelastustoimelle. Asia on erityisen tärkeä Kymenlaaksolle, jossa suuronnettomuuskohteiden iso määrä asettaa huomattavia vaatimuksia pelastustoimen palveluille. Rahoitusasetus ei huomioi mahdollisia muutoksia öljyntorjunnan kustannusten rahoituksessa. Pelastuslaitosten öljyntorjunnan kustannuksia rahoitetaan öljysuojarahastosta n.85%:sti. Öljysuojarahaston toiminta uhkaa loppua ja näin pelastustoimelle siirtyy n.20 milj. €/vuosi lisäkustannus. Kun tehdään päätöksiä alueen palvelutasosta valtakunnallisia määräyksiä ja ohjeita noudattaen, niin myös rahoitustason tulisi olla maakunnan päätettävissä eli verotusoikeus tulisi siirtää maakunnille mahdollisimman nopeasti maakuntien aloittaessa. Uudistuksen tavoitteiden mukainen kustannustehokkuuden vaatimus kyetään toteuttamaan nykyisellä hallintomallilla kuten myös perustettavalla maakuntamallilla.]

a) Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2023–2029 esitetty siirtymäaika riittävä?

kyllä pääosin

b) Onko toistaiseksi pysyvä enimmäismuutostasaus kannatettava?

ei kantaa

51. Valtion rahoitus maksetaan sote-maakunnalle kuukausittain viimeistään kuukauden ensimmäisenä päivänä. Varainhoitovuoden tammikuussa ja kesäkuussa maksetaan molempina 2/12 koko vuoden rahoituksesta ja muina kuukausina jäljelle jäävä rahoitus yhtä suurina erinä (25 §). Sen lisäksi vuoden 2023 rahoituksen tammikuun maksuerästä puolet maksetaan sote-maakunnalle vuoden 2022 joulukuun 1 päivänä (37 §). Onko rahoituksen maksatuksen aikataulu maksuvalmiuden ja kassan hallinnan kannalta tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

52. Maakuntien rahoituslain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

53. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

-

Kuntien rahoitusta koskeva lainsäädäntö

54. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 29 ja 30 §)?

ei kantaa

55. Ovatko valtiosuus-kriteerit sekä niiden painotukset yleisesti ottaen perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta)?

ei kantaa

56. Kuntien rahoitusta koskevan lainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

57. Muut vapaamuotoiset huomiot kuntien rahoitusta koskevasta lainsäädännöstä.

-

Verolainsäädäntö

58. Pidättekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

ei kantaa

59. Verolainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

60. Vapaamuotoiset huomiot verolainsäädännöstä.

-

Maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskeva lainsäädäntö

61. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

ei kantaa

62. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

ei kantaa

63. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Palkkojen harmonisointiin ja yhteensovittamiseen liittyvät määräykset tulisi kirjata lakiin siten, että harmonisointi voidaan toteuttaa järkevästi ja taloudellisesti kestäväällä tavalla. Lisäksi palkkojen harmonisointi vaatii pitkän siirtymäajan.

Uusimaa-laki

64. Turvaako Uudenmaan erillislaki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen alueella yhdenvertaisesti muuhun maahan verrattuna?

ei pääosin

65. Turvaavatko HUSin lakisääteisiä tehtäviä koskevat säännökset erikoissairaanhoidon järjestämisen sekä yliopistollisen sairaalan tutkimus-, kehittämis- ja opetustehtävät (5 §)?

ei kantaa

66. Onko terveydenhuollon järjestämisvastuun jakautumisesta Uudellamaalla esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti (Uudenmaan sote-maakuntien ja Helsingin kaupungin ensisijainen järjestämisvastuu, HUSin lakisääteiset tehtävät ja HUS-järjestämissopimus; 4, 5 ja 10 §)?

ei pääosin [HUS-ERVA-alueeseen kuuluu Uudenmaan sote-maakuntien lisäksi myös kolme muuta maakuntaa. Niiden osallistumisesta päätöksentekoon ei ole säädetty.]

67. Ovatko Helsingin kaupungin talouden eriyttämistä koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia ja riittäviä turvaamaan toiminnan vertailtavuuden muuhun maahan nähden (5 luku)?

ei kantaa

68. Uusimaa-lain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

69. Vapaamuotoiset huomiot Uudenmaan erillislaista?

-

Yleishallintoa koskevat lait

70. Yleishallintoa koskevien lakien pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

71. Vapaamuotoiset huomiot yleishallintoa koskevasta lainsäädännöstä.

-

Kysymyksiä sote-maakuntarakennelaista

72. Sote-maakuntarakennelaissa säädetään maakuntajaosta, joka toimii myös sote-maakuntien alueiden pohjana. Lisäksi laissa säädetään sote-maakuntien muuttamisesta, joka johtaa myös vastaavalla alueella maakuntajaon muutokseen. Onko esitetty sote-maakuntien ja niiden pohjana olevan maakuntajaon suhde sekä jaon muutosprosessi kriteereineen selkeä ja tarkoituksenmukainen ottaen huomioon maakuntajaon merkityksen muille aluejaoille?

ei pääosin [Jatkossakin on huomioitava maakuntajakoa määriteltäessä alueiden kehittäminen ja alueiden käytön suunnittelu. Maakunnan on muodostettava toiminnallisesti ja taloudellisesti sekä alueen suunnittelun kannalta tarkoituksenmukainen kokonaisuus. Valtioneuvosto tekee päätöksensä maakuntien lukumäärästä, alueista ja nimistä asianomaisia maakuntien liittoja ja kuntia kuultuaan. Valtion aluehallintoviranomaisten toimialueiden tulee, jollei erityisistä syistä muuta johdu, perustua maakuntajakoon niin, että toimialue muodostuu yhdestä tai useammasta maakunnasta.]

73. Pidättekö esitettyjä edellytyksiä sote-maakuntien muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen näkökulmasta? (erityisesti sote-maakuntarakennelain 2, 5 ja 10 §:t)

ei kantaa

74. Sote-maakuntarakennelain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

75. Muut vapaamuotoiset huomiot sote-maakuntarakennelaista.

-

Maakuntien ohjaus

76. Valtion ohjausta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että pelastustoimen järjestämisessä vahvistettaisiin. Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

kyllä pääosin [Asiakkaiden tasavertaisuuden turvaaminen ja riittävä rahoitus pitää olla uudistuksen tavoitteena.]

77. Ministeriöt ja maakunta kävisivät vuotuiset neuvottelut, joissa tarkasteltaisiin maakunnan toimintaa ja taloutta toteumatietojen ja ennusteiden näkökulmasta. Lisäksi erilliset ohjausneuvottelut käytäisiin vuosittain yhteistyöaluekohtaisesti. Onko neuvottelujen tavoite ja käsiteltävä asiakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

kyllä pääosin [Maakuntien erityispiirteiden huomioiminen.]

78. Maakuntien ja valtioneuvoston välille suunnitellaan ministeriöiden ja järjestämisvastuussa olevien tahojen vuorovaikutukseen perustuvaa aktiivista ohjausta, joka perustuisi avoimeen näkemysten ja tietojen vaihtoon sekä järjestäjien toiminnan ja talouden jatkuvaluonteiseen arviointiin. Onko ohjausmalli uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltu?

kyllä pääosin

Uudistuksen vaikutukset

79. Vaikutusten arvioinnissa on kuvattu ehdotuksen keskeiset vaikutukset. Miltä osin vaikutusten arviointia olisi korjattava, tarkennettava tai täydennettävä?

-

80. Onko uudistuksen muutoskustannukset tunnistettu ja arvioitu asianmukaisesti?

ei kantaa

81. Uudistuksesta aiheutuvia ICT:n ja tiedonhallinnan muutoskustannuksia on arvioitu hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-valmistelussa tunnistettujen kustannusarvioiden perusteella. Millaisia tarkennuksia ja täydennyksiä nyt esitettyihin arvioihin tulisi tehdä?

-

82. Näkemyksenne muista mahdollisista ICT- ja digiasioihin liittyvistä vaikutuksista ehdotetussa palvelurakenteessa?

-

a) vuosina 2021-2022?

-

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

Mikäli sote-maakunnat laajenevat monialaisiksi maakunniksi, tulee muiden tehtävien rahoitus turvata yhdenvertaisesti sote-rahoituksen kanssa.

a) vuosina 2021-2022?

-

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

85. a) Tulisiko arvionne mukaan sote-maakunnille siirtyviä hankintasopimuksia mitätöitymään järjestämisvastuuta ja ostopalveluja koskevan sääntelyn nojalla?

-

b) jos kyllä, mikä olisi mitätöityvien sopimusten euromääräinen arvo?

-

c) liittyisikö arvionne mukaan mitätöityviin sopimukseen yksityisille palveluntuottajille hyödyttömiksi jääviä investointeja, mitä nämä välittömät hyödyttömäksi jäävät investoinnit olisivat ja kuinka suurista menetyksistä olisi kyse?

-

Uudistuksen toimeenpanon tuki

86. Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntaudistuksen alueelliseen toteutukseen?

-

muuta, mitä?

-

Muut kysymykset

87. Mahdolliset ehdotukset käsitteen ”sote-maakunta” korvaamiseksi jollain muulla käsitteellä.

Mielestämme sote-maakunta on tarkoituksenmukainen nimi, koska se kertoo sote-maakunnan pääasiallisen toimialan. Kyse ei ole vielä monialaisesta maakunnasta.

88. Ehdotus sote-maakuntanne nimeksi.

Kymenlaakson sote-maakunta

89. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Maakunnan liitto - nimi tulee säilyttää, kunnes lainsäädäntö monialaisesta maakunnasta säädetään. Sen jälkeen nimi maakunta riittää.

90. Muut yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

-

Silmäri Ulla
Kymenlaakson Liitto - Maakuntahallitus